

# SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**  
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolvasó szerkesztő és kiadó tulajdonos:  
**Dobay János.**

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez  
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó  
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

## A dinamit.

Mint nyári napon, midőn sötét felhő emelkedik a szemhatáron, s távoli dörgés s vakító villámfény figyelmezteti az embert, hogy „nagy idő” következik, épp olyan azon fény és robaj, melyet az anarchisták bombájának tüze okoz.

A XIX. század utolsó tizedének rémes fegyvere, a dinamit, melylyel a fanatikus idealisták, az éhező szegénység, az elzúllott proletár, a tőke hatalma ellen fellázadt munkás, a törvényeket megvető anarchisták mindent ki akárnak irtani, ami a teljes egyenlőséget veszélyezteti: majd itt, majd amott végzi rémes munkáját. Az a veszélyes tan, hogy „senkinek sincs joga felesleggel bírni, míg más éhezik”, bosszantó szélsőségekre ragadja e tan hívóit, mert e szerint nincs államhatalom, nincs társadalmi rend, nincs vagyonbiztonság; a féktelen tömeg rombolási vágya mindennek hadat üzen, ami egyik embert a másik fölé emeli, ami egyiknek több jótétet biztosít, mint amennyivel a másik bír.

Vedd el a gazdától azt, amit becsületes munkájával szerzett, s csinálj egyenlőséget, dönts meg az államhatalmat, mert utadban áll, s ha a hatalom eszközei munkádban feltartóztatnak, ott van a dinamit, mely öl és rombol s egyengeti a te utadat.

Ilyenek az anarchisták eszméi, melyek mint a XIX. század szörnyszülöttei kezdik rémületbe ejteni a világot s a művelt világ részére egy új kérdést adtak megoldás végett.

Az igazságszolgáltatás kérelhetetlen szigora sujtja a merénylőket s ezek egy rajongó lelkesületével lépnek a verpadra s az aljas bűn eme martirjai helyébe újabb meg újabb merénylők lépnek. S legyenek bár a törvények még egyszer oly szigorúak s alkalmazzanak bármily meszsze menő óvó intézkedéseket: egy elszánt, fanatikus ember bárhova eljut s hova a dinamit-bomba esik, ott halál terem. Száz meg száz ezer szurony és kard sem képes az embert és műveit, embertársa

romboló gonosz indulatától megoltalmazni.

Az anarchizmus századuuk nagy betegsége, melynek bacillusait a szegénység és nyomor fejleszti és növeli nagyra, s e nagy betegséget csak alapos, mélyreható intézkedésekkel lehet elnyomni. Talán a XX. század fog e betegségre is orvosságot találni. O.

## A hét története.

A polgári házasság tárgyalása az igazságügyi bizottságban serényen foly, s míg a honatyák rohanva haladnak végig a szakaszokon, addig szép lassacskán készül a fergeteg az ország különböző részeiben. Nagy katolikus-gyűlés van kitoróban, melyen háromféle elem vesz részt, ugymint: főúr, pap és paraszt. A magyar intelligencia már vármegyéi s városai révén nyilatkozott s az csak nyugodt szemlélője leendő a nagy tiltakozásnak. S mi vezet ezen elemeket a gyülekezésre? Hát bizony a főurakat a szereplési viszketeg, a papokat az anyagi érdek s a szegény népet a bujtogatás. No, hát e háromféle indok nagyszerű eredményeket fog előidézni. Hadd pompázzanak tehát a magyar főurak, legalább tudjuk, hogy léteznek, hadd szórják a tüzet a szent atyák, az a tűz nem éget; a szegény nép hadd csináljon magának egy jó napot, azért a

világ sarkából ki nem zökken, s még is az lesz, mit a nemzet akar. — Egyébiránt a polgári házasságról szóló törvényjavaslat tárgyalása már annyira előrehaladt, hogy február közepén a képviselőház elébe kerül. Képviselő körökben már ki is számították, hogy a javaslatnak 110 főnyi többsége lesz a képviselőházban.

A sport-rovat egyik sötét szögletéből egy kis hirt bűngesztünk ki, melyben nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy az osztrák és magyar lovar-egyletek összesen 2½ millió korona verseny-díjt tűztek ki ez évre, melyből 1 millió 100 ezer korona Magyarországra esik. A magyar arisztokrácia tehát nagyszerű áldozatot hoz a lótenyésztés érdekében; de vajjon hány névvel szerepelnek főuraink ama nagy listában, hol a legnagyobb írónk nemzeti jutalmához adakozók nevei vannak megörökítve?

Francziaországban f. hó 10-én ítél az esküdtszék Vailant anarchista fölött, ki megkísérelte az országgyűlést légbe röpteni. A nagy gonosztevő példás hidegvérrel viselte magát az egész tárgyalás alatt s egy pillanatra sem veszítette el derült, vidám tekintetét. Biztosan s ügyesen védekezett a vádak ellen s egész megjelenése nem volt kellemetlen. Esküdtek és bírák elég nyugodtan, félelem nélkül viselték magukat, jól lehet nagyobb részük fenyegető le-

## TÁRCZA.

### Postáskori emlékeimből.

Ipta: Szabó István.

(Felolvasatott a helyi olvasó-egylet 1893. decz. 30-án tartott ülésén.)

Vége.

Egy szép őszi napon a feleségem a cseléddel a zsögödi fürdőn volt. Ugy emlékszem, a fürdő-idény bezárása volt — muzsikaszóval és tánczezal. Mert hát abban az időben a feleségem is keringett, azaz eljárt a keringőt és elfujta: „Ez a világ amilyen nagy...” stb., szóval szerette a szépművészetek közül a zenét, a tánczot és a dalt. Az arcfestését iránt nem tanúsított semmi előszeretetet.

En egynagymra voltam otthon, készítettem a postát indításra és rakosgattam a leveleket a magam gyönyörűségére kitalált systema szerint. Mert méltóztassanak elhinni, hogy én a legunalmasabb, a legszázazabb dologból is kapartam ki valamit, ami lelkemet felvidítsa. E nélkül az életet sötétan, kenyernek tekinteném, amit sohasem szerettem.

Tehát az én systemám szerint rakosgattam az elküldendő leveleket: a doktor és asztalos levele egymás mellé került, mert ezek egymás kezére dolgoznak; a katonatisztek és szép nők levelei szintén egymás mellé kerültek, tapasztalván az életben is egymás iránti érdeklődésüket. Két veszekedő házastárs, vagy két peres fél levelét háttal fordítottam egymásnak, s ha kaptam, egy prókátor levelét tettem közéjük, hogy kibékítse vagy még jobban összevesztse őket. A hivatalos levelek és a hivatalnokéi mindig legalól kerültek, azért, mert ezek — az akkori néphit szerint, vagy talán a mostani szerint is — mindig nyomják a szegény népet, legyenek tehát egyszer ők is elnyomva.

Amint így rakosgatom a leveleket és csinálom a magam mulatságát, az udvarra bekerülve, a lakoszobám beállít egy 14—15 éves leányka az irodába, karján egy másfél éves gyermekkel, és szállást kér tőlem. Kérdésemre elmondotta, hogy ő káosz-újfalvi és megy a testvérkéjével Oláhfaluba a nénikéjéhez, mert a szülőik elhaltak s nincs aki gondozza őket. Mindenesetre szánalom-

gerjesztő volt az előadás, de elgondolva, hogy a feleségem nincs honn, s ha ez a sehonnai pesztra nem mondott igazat s csak az én házi békém megzavarására kigondolt tolvajságban jár és a gyermek mellől megszökik, akkor az Isten legyen kegyelmes és irgalmas az én ártatlan lelkeimnek. En tehát azt mondtam a pesztrának, hogy menjen koresmába, és hogy minél gyorsabban átéssünk a helyzetet, még 2 piczulát is adtam neki. El is ment a poklok fajzatja, s hogy kétségem ne legyen, a külső ajtót jó keményen becsapta maga után. En tehát teljesen nyugodt voltam, hogy megmenekültem a fenyegető veszélytől, midőn úgy 5 perc elteltével gyermeksisírás veri fel lelkem nyugalmát; hirtelen benézek a szobába, a pesztra nincs sehol, de a gyermek ott ordít az ágyamban.

Uraim, házas emberek! Csapott le önök mellett valaha duplán a mennydörgős mennykő? Nem? No, ha nem, akkor nem is tudják önök, hogy mi történik az emberrel ilyenkor. Hígyjék el nekem, uraim, hogy az ember ilyenkor nem csak színt vált, nem csak megnémul, hanem esztét is veszti és fut, mint a bolond.

Amint azt a sehonnai kölyket az ágyban megláttam, megécsiptem a két karjánál fogva s futottam ki vele az udvarra, onnan a kapu elé, hogy elfogassam azt a tömlőczbe való gyermekkitévő gaz népet; ott aztán lecsaptam azt a nem tudom miféle fajzatot és futottam, azt sem tudom, merre. Kerestem a halál kapuját.

Láttak önök a pokol fenekéből kiszabadult tüzetokádó sárkányt? En láttam egyszerre négyet, — a feleségemmel együtt — akiknek vihógasától egy hétig lelt a hideg. Ezek a jómadarak valának a gyermekkitévésnek bünszerzői és az én kétségbeesett állapotomnak kinevetői.

Szóval, feleségem három hölgybarátnőjével követte el rajtam ezt a tréfát.

Kérem alásan, annyira hatott rám e tréfa, hogy amint most — sok-sok év elmúltával — hozzá fogtam az eset egyszerű leírásához, kiűtött rajtam a láz és most is a nyakamon ül. Sőt itt is szemeim előtt lebegnek a tüzes szemű sárkányok. En tehát megyek innen s viszem köszönettel az előfizetést.

Magamat ajánlom!

veleket kapott az anarchistáktól, hogy megölik, ha Vailantot el merik itélni. A tárgyalás minden fennakadás nélkül folyt le s az esküdtszék egyhangulag mondotta ki a „bűnös“-t. Ennek alapján a törvényszék Vailantot halálra ítélte. Vailant nevére fogadta az ítéletet s aztán azt kiáltotta: „Éljen az anarchia!” Vailantot, a nagy gonosztevőt tehát egy fővel nemsokára megrövidítik, de az anarchistának 100 feje van, s míg ezt mind levágja a törvény, addig még sok emberi élet fog áldozatul esni.

**Olaszország** gyönyörű szigetén, Sziciliában, egyre tartanak a források. Ezen Istentől oly bőven megáldott földön, mely egykor Róma „gabnatára” volt, egy szegény, elnyomorodott nép lakik, mely végső kétségbeesésében fegyvert ragadott, hogy magának jobbletet erőszakoljon ki. A sziget legnagyobb részét főrangú urak bírják, nagyszerű szénbányái idegenek kezében vannak s a szegény nép részint mint földbérli s részint mint bányamunkás tengeti életét. Mint bérli, jövedelmének 70—80 százalékát kénytelen a föld urának adni, s mint bányamunkás, napi keresete 15—20 krnál többre nem megy. Alig van tehát a világon nép, mely nagyobb nyomorban élne, mint a föld egyik legszebb szigetének lakosa. Nem kell tehát ahhoz bujtogatás, anarchista izgatás, ha az elkeseredett nép fellázadott. Az olasz kormány naponként szállítja a katonát a rend helyreállítása végett, pedig ide nem katona, hanem kenyér kell.

**Angol és francia katonák** között egy kis tévedés történt Afrika partjain s e kis tévedésnek egynehány derék katona esett áldozatul. Mindkét államnak vannak ott gyaratatai s ezek védelmére kisebb számú katonasága. A francia és angol csapat egymást kölcsönösen négernek nézván, egymásra tüzeltek s egynehány tiszt és katona elesett. Persze mindkét állam mossa kezét és siet legnagyobb sajnálkozását kifejezni. Egynehány diplomáciai jegyzék segít a bajon. Minden rendben lesz, csak azt a néhány életet nem tudja semmiféle hatalom visszaadni.

## Társadalmi bajaink.

### I.

Minden kornak megvolt a maga erénye és bűne. Várhatnók-e joggal tehát, hogy korunk kivételt képezzen? Nem. Azért nem is jeremiádok zengése végett fogtunk tollat; nem is akarjuk haladásában a világ kerekét feltartóztatni, még csak arra is kevés kilátásunk van, hogy soraink az érdekeltek által figyelemre lesznek méltatva, s mégis egyről-másról elmondjuk nézeteinket, mert a bajok megszüntetéséhez, a helyzet javításához, a tökéletesség elősegítéséhez hozzájárulni tehetsége szerint mindenkinek kötelessége.

De hol is kezdjem? Hogy a társadalom képe nem egészséges, a társadalmi rend, a dolgok menete bizonyos divatos áramlat hatása alatt nem éppen a kívánt cél felé halad, az tagadhatatlan.

A kór, a betegség megvan; a baj szembetűnő. De nem csak egy okra vezethető vissza. A társadalom bete-

ges állapotának egyik okául tekintem én a rangkórságot, czimhajhászatot. Hogyan? A 19-ik század második felében? Az egyenlőség, testvériség és szabadság nagy harcza után, az előjogok és kiváltságok megszüntetése után is lehet ilyesmiről szólni? Ma, midőn a demokrázizmus nagyhangú jelszavaival fenhangan dísekszenek, midőn a szociálizmus mindinkább terjed s a tudomány mind általánosabbá válik, lehet a rangkórság és czimhajhászat évadja? Sajnos, úgy van, eltagadhatatlan.

Ha erről meg akarunk győződni, pillantsunk be a társadalom különböző rétegeibe.

Az egyszerű iparos iparos társával csak addig van jó barátságban, bizalmas viszonyban, míg egyenlő anyagi helyzetben vannak. Mihelyt kissé vagyonosodik, már más kört keres. Már a eselédjének meg van tiltva, hogy mester urnak, vagy mester asszonynak szólítsa, „ténus ur” s „ténus asszony” az ő czimük. Ha az iparos vagy kereskedő már gazdag-számba jön, akkor nem társalog hasonló pályán működőkkel, akkor már rangosabbak után vágyódik, s még a tekintetes czim is bliktri neki, főleg kedves életparjának.

A hivatalnokai s szóval az értelmi osztály nőnél már számkivetésbe került a tekintetes czim. Ott már „Ö. nagyságán” alul nem járja. Ott az irnokné már csak a telek-könyvvezetőnével, ez pedig csak a bírák feleségével, s így tovább az alsóbb mindig a felsőbbel „bajt” barátságban lenni. Sőt tudok esetet, midőn egy hivatalnok hasonló állású pályatársainál csak egymaga tett látogatást, bár családos volt; de hivatali főhökénél családjával együtt mindennapos szeretett lenni.

Szóval oda jutottunk, hogy már a varróleányt is Nagysádnak kell czimezni, ha nagybecsű neheztelését magunkra vonni nem akarjuk.

A rangkórság nagy betegség, súlyos baj. Sok családot tesz tönkre s juttat az anyagi bukás szélére. S aki egyszer beleesett, nem tud menekülni tőle. Hány család van, mely a fényűzés, az előkelőbbek és vagyonosabbak majmolása által lett koldussá s ismerősei guny tárgyává? Hány családapa röpitett golyót agyába, miután már sikkasztás és váltóhamisítás s ehhez hasonló bűnök miatt erőleileg halott lett, mert a fényűzés, mert a gondatlan költsékezés miatt már többé magát rendezni nem tudta! A kor igényei úgy is fokozottak, s ha ehhez még a rangkórság nyomorúságai is hozzácségekődnek, akkor az egyesnek, a családnak s az ezek által alkotott társadalomnak bukni kell.

Aztán, ne tagadjuk, bizony a mai korban az emberek legnagyobb része, midőn valamely közügy érdekében fut, fárads mutatja az önzetlent, akkor is csak azért tesz, hogy rangra emelkedjen, ezimet kapjon. Kimondhatjuk habozás nélkül, hogy a czim- és rangkórság nagyobb ma, mint 1848. előtt.

A rangkórság s ennek ikertestvére, a czimvadászat: betegség. A betegség orvoslásra vár, s mivel legnagyobb mértékben a nők szenvednek e bajban, azért az ő gondolkodásuk átalakítása volna a baj megszüntetésének legfőbb feltétele. De külön-külön semmit sem tehetnek;

egy nő önmagára még csak azt se teheti, hogy az olykor annyira izléstelen divatnak ne hódoljon. De amit nem tehet az egyén, arra van ereje az összesnek. S e téren igen fontos feladata volna a nőegyletnek. Nem akarok működése felett pálcázni törni; nem akarok kritikát gyakorolni. Tudom, ismerem a kitűzött nemes czélt, s ha annak elérése végett nem is választ mindig mindnyájunk által helyeselt eszközöket, azért még baj nincs, mert ezeken módosítani, változtatni kell.

Az én hitem és meggyőződése szerint a nőegylet jövedelme nem esökkenne s az egylet által kitűzött cél legkevésbé sem lenne kockázttalva, sőt tán működése értékben nyerne s a működéséhez fűzött elismerés hatványozódna, ha a nemes egyszerűséget a maga igaz értelmében teljes szigorral átvinné gyűléseiben, estélyeiben, s ha saját körében közös erővel ellenállana a czim- és rangkórságnak s ha bevénné a család körébe s erre nézve egymással szolidaritást vállalna s a czimpazarlásban tündökölni vágyó ur-asszonyokat is a kellő mederbe szaterelné. Egy ilyen egészséges irány dícsőségére válnék a nőegyletnek; kárára teljességgel nem volna, de sok családnak bámulatos hasznát hajtana s a nagy mértékben terjedő kór megakadályozását elősegítené. Jelszó: egyszerűség minden vonalon, a rangkórság nyesegetése s a czimkórság elítélése.

Ha elismerjük, amit tagadni nem lehet, hogy a rang- és czimkórság nem csak létezik, de járványosan lépett fel, akkor könnyű megérteni, hogy miért nincsenek társas körreink, s minő akadályai vannak azok megalkotásának.

## Közigazg. bizottsági ülés.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottsága múlt kedden tartotta meg jan. havi ülését.

A bizottság ülését Potsa József főispán megnyitván, mindenek előtt az albizottságok alakították meg.

Választott közigazgatási bizottsági tagok 1894-ik évre: Id. Donát József, Ujjvárossy József, br. Szentkeresztly Béla, Imreh Albert, Temesváry János.

1894. és 1895. évekre: Gr. Nemes János, szotyori Nagy Károly, Zathureczky Gyula, Damokos Albert, dr. Bodor Tivadar.

I. Fegyelmi választmány: Rendes tagok: Kir. pénzügyigazgató, kir. mérnök, gr. Nemes János, Ujjvárossy József.

Póttagok: kir. tanfelügyelő, Damokos Albert.

II. Börtönvizsgáló küldöttség: Gr. Nemes János, Damokos Albert, Zathureczky Gyula és br. Szentkeresztly Béla.

III. Járásbírói fogházak vizsgálólatára külön kiküldöttek:

A sepsiszentgyörgyi kir. járásbíróshoz: Ujjvárossy József.

A kovásznai kir. járásbíróshoz: Damokos Albert.

A nagyajtai kir. járásbíróshoz: Zathureczky Gyula.

IV. A feltételeken szabadlábra bocsátott fegyenczek felügyelő bizottsága: Damokos Albert, Donát József.

V. Árvaügyi felelősségi bizottság. Rendes tagok: Ujjvárossy József és br. Szentkeresztly Béla. Póttag: Damokos Albert. Főispán ur által kinevezve:

Szotyori Nagy Károly, dr. Bodor Tivadar. Póttag: Imreh Albert.

VI. Erdőrendészeti albizottság: Tompa Miklós alispán, Szotyori Nagy Károly, Ujjvárossy József, jegyző Dálnoki Károly m. aljegyző.

VII. Erdei kihágási II. fokú bíróság: Rendes tagok: Imreh Albert, Ujjvárossy József, gr. Nemes János, dr. Bodor Tivadar. — Póttagok: Szotyori Nagy Károly, Zathureczky Gyula, Temesváry János és br. Szentkeresztly Béla.

VIII. Felszólamlási küldöttség: (1883. évi XV. t. cz.) Szotyori Nagy Károly, Zathureczky Gyula, Donát József, Damokos Albert.

IX. Tanítói nyugdíj elbírálo bizottság: Ujjvárossy József és br. Szentkeresztly Béla.

Helyettes tisztügyész: Kőkössi Árpád ügyvéd.

\* A havi jelentések az egyes igazgatási ágak menetét a következőkben ismertetik:

Tompa Miklós alispán jelentése szerint a közigazgatás menete múlt évi december hóban rendes volt.

A vármegyei tisztikar teljes létszámban volt.

Bács Jenő számgyakornok 8 napi és Mihály Lajos központi írnok 5 napi szabadságidőt élveztek.

Iktatóra érkezett 2420 drb.

Egy éves utlevél kieszközöltetett 74 drb, 15 napos utazási igazolvány kiadott 198 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgálatván, rendben találtatott.

Tűzeset a beérkezett jelentések szerint 5 volt. Az összes kár értéke 4933 frt, melyből 1873 frt tagosítva volt.

A közrend- és esendháborításért, valamint az éjjeli őrség elhanyagolásaért bejelentett egyének részben elzárás, részben pedig pénzbírsággal büntetettek.

Sóra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint a gyámoltak és gondnokoltak összes létszáma 10560 személy volt, ebből felszabadult 36, és így múlt évi december hó végén gyámosság és gondnokság alatt maradt 10524 személy.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárnak bevétele 19243 frt 48 kr, ebből kiadott 9055 frt 28 kr, melyet a bevételből levonva, 10188 frt 20 kr készpénz jött át 1894. évre.

Az ügyforgalmat illetőleg a megelőző havi áthozatalal együtt iktatóra érkezett 1096 ügyszám, ebből elintéztetett 707 ügyszám, elintézetlen maradt 289 ügyszám.

Bálint Gyula iktató díjnak helyére Csákány András központi díjnak rendeltetett az árvaszékhez, ki december 6-án állását elfoglalta.

Tusa Gyula m. kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy december hóban elintézendő volt 2652, elintézetést nyert 1956, december végével hátralékban maradt 696 ügydrb.

Az év végével a hátralék adóban 7384 frt 23 kr, haddijban 1598 frt 57 kr, a hátralék 1892. évvel szemben nem szaporodott.

Szesztyogaszási adó, italmérés adó és dohányeladás bevétele december hóban együtt 9000 frtot meghaladó kevesletet mutat a megelőző év hason havival szemben.

December hóban üzletben volt 2 ipari és 23 mezőgazdasági szesztyozde jelenleg a megyében levő összes 26 szesztyozde üzletben van.

Engedélyeztetett házadómentesség 35 esetben.

A ház s I. II. osztály keresetadók kivételével folyamatban van s több községből beérkezett ilyen lajstromok felülvizsgálása és érvényesítése folyamatban van.

Dárszló Géza kir. alügyész jelentése szerint a kézdívásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén lévő kir. járásbírói fogházakban december hó utolsó nagján le volt tartóztatva 29 elítelt, 13 vizsgálati, összesen 42, ezekből férfi 39, nő 3. Időközben megfordult 100 egyén.

(Vége következik.)

## Jóakaratu kritika a „Nemzeti Iskola” 1. számára.

(Levél F. G. társ-szerkesztőnek.)

A „Nemzeti Iskola” mutatvány-számát nem kaptam meg, hanem mai napon az 1-ső számát megkaptam. Figyelemmel átolvastam, de semmi tekintetben sem nyerte meg sem tetszésem, sem izlésemet és úgy látom, a nagy olvasó közönségnek sem fogja megnyerni.

Hisz ez a lap egy pártszempontból sugalmazott, szemem szedett gorbászok halmaza; ennél több; egy igazító, bujtogató organum készülni a fennálló törvények és társadalmi békés együttélés ellen.

Nem tagadom, hogy sok tekintetben igazatok van, de az igazság hirdetésére se lehetett volna alkalmasabb formát találni arra, hogy mindenki, ki nemes érzéssel van megáldva s irtózik a gorbásztól, láthat fordítson neki.

Nekem Te azt mondtad, hogy egy oly független organumot akartok teremteni, mely teljes körültekintéssel és minden körülmények között elismeri, amit el kell ismerni és küzd azért, hogy a néptanítók helyzete kellemes honoráltasság. Mondhatom, szépen eltaláltátok már az első számban a kellő hangot. Az ily hangot tán meg lehet engedni egy ellenzéki pártlapnak, de semmi körülmények között sem egy oly lapnak, mely minden pártpolitikán felül kell hogy álljon és csak magát a nevelést, ezt a szent célt tűzte ki zászlójára. No, ha a falusi tanítók ebből kezdenék felfogni nyomorúságos helyzetüket és a ti jó tanácsotokra hallgatna, akkor gyönyörűségeis jövő állana előttünk.

En egyáltalán hivatva nem érzem magam, hogy lapotok felett kritikát gyakoroljak, de az az őszinte, tiszta barátság, mely közöttünk fennáll, jogot ad arra, hogy elmondjam azt a benyomást, amit a lap olvasásakor éreztem.

Mert megfoghatatlan előttem, hogy az az intelligens elem, mely a nevelésügyvel foglalkozó intelligens közönségnek ír, oly hangot használhaszon, melyet — hála Isten — jelenleg még a legelfogultabb ellenzéki lapok se használnak.

Azt a szent célt, mit magatok elébe tűztetek, így soha el nem értek, hanem a jelenleg megelégedett a egy szebb jövő reményében bízó falusi tanítót is elkeseredetté és elégedetlenné teszték. Pedig azt hiszem, ezt nem akarjátok, ha csak pártpolitikai célokat nem akartok elősegíteni. Ez pedig célokat nem lehet a tanügy köpenye alatt.

En a mai napon a lapot megrendeltem és figyelemmel kísérem, mi-

ként szolgáljátok azon ügyet, melynek — mint te is tudod — én is egyik igénytelen harszosa vagyok s tehetségemhez képest mindent megteszek, hogy a néptanítók sanyaru helyzetét enyhítem. Erre pedig első sorban nem a kormány becsnése az első szükségesség, hanem nézetem szerint a társadalmat kell rá nevelni arra, hogy tegyen valamit a tanítóért.

Készséggel elismerem, hogy a népnevelésügy nem honoráltatik kellő mértékkel és egyes resorták jogtalan előnyben részesítették a népnevelés hátrányára, de azt se tagadhatjuk senki, hogy 25 év alatt sok, nagyon sok előhaladás történt és biztosan tudom, hogy vagyoni helyzetük jobbulásával mindenki meg fogja kapni szolgálata után megérdemelt bérét. De ma még arra nem gondolhatunk, hanem szolgálunk kell hazafiságból is. És nemesak a néptanítók azok, kik hazafiságból szolgálnak és szolgálati béröknek, melyet a teljesített szolgálat után megérdemelnének, csak egy kis részecskéjét kapják. És nagyon elszomorító volna, ha csak a kenyérért kellene szolgálni és a szolgálat tövisét ki nem tépné a hazaszeretett.

Megengedj, kedves barátom, hogy ily leplezetlenül nyilatkoztam s egyes kifejezéseim tán rosszul is ostenk; de azt hiszem, te is azt tartod legjobban barátodnak, ki tetteink felett jóakaratu kritikát gyakorol. Továbbá kecséget a remény, hogy szerkesztői czeruzátokat nem fogják kimélni s ezzel előmozdítjátok az egymás iránti köteles tisztelget, s ha keserű orvosságot kell beadnotok a közérdekért, azt legalább az udvariasság czukorkájával behintitek.

Különböznék vagyok és maradok a te  
Igaz barátod:  
Keresztés Ede.

## Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

|                              |              |
|------------------------------|--------------|
| Egy évre . . . . .           | 6 frt — kr.  |
| Fél évre . . . . .           | 3 frt — kr.  |
| Negyed évre . . . . .        | 1 frt 50 kr. |
| Külföldre egy évre . . . . . | 8 frt — kr.  |

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, kiknek lapunkat küldöttük, hogy a lap megtartása iránt mihamarább nyilatkoznai szíveskedjenek. Aki lapunkat vissza nem küldi, úgy tekintjük, mint előfizetőt s a lapot tovább is küldeni fogjuk.

A Székelyföld kiadóhivatala.

## Ujdonságok.

— **Regále-ügyünk.** A m. kir. belügyminiszter a megye főispánja útján leiratban értesíti Kézdi-Vásárhely város közönségét, hogy a város mint erkölcsi testület és az igényjogosult birtokosság között létrejött

azon egyezséget, mely szerint a 157,442 frt megváltási összegből a városnak 60,000 frt jutna s a többi rész az igényjogosult birtokosságot illeti — jóváhagyta. Ezen határozattal az oly régen vajdó regále-ügy végleges megoldást nyert.

— **Sorozás.** Lapunk hivatalos részében közöljük a megye területére nézve megállapított sorozási tervet. Itt csak azt említjük meg, hogy Kézdi-Vásárhely város részéről ápril 12-én soroznak. A sorozó bizottság tagjai: Tompa Miklós alispán, dr. Antal Mihály megyei főorvos, a közös hadsereg részéről: Sturmer őrnagy, a honvédség részéről: Dánffy alezredes. Ezekon kívül a hadsereg részéről egy-egy orvos, egy-egy tiszt és a megfelelő innoki személyzet.

— **Színészet.** Említettük volt, hogy több pályázó közül Monori Sándor színigazgató nyert helyhatósági engedélyt a jövő nyárra. Most a társulat névsorát mutatjuk be. Nők: Hevesi Janka, opera- és operette-énekesnő (a budapesti népszínházból). M. Herczeg Eugénia operett- és népszínmű-énekesnő, Békavári Ilona operette énekesnő, Aaitner Ilka hősnő, Arányi Bella drámai szende és társalgási, Tolnainé Hermin operett komika, H. Szapáry Janka drámai anya, S. Molnár Vilma naiva és segéd-énekesnő. Férfiak: Monori Sándor jellemkomikus, Csige Lajos operette bariton, népszínmű-énekes, Érezkői Károly operette tenorista, Bessenyei Miklós hásszerelmes, jellem, Borbély Sándor operette buffó komikus, Havasi Ferencz operette buffó komikus, Beniczki Lajos bonvivant, naturbursch, Lendvai Nándor kedélyes apa, buffó, Kaposi Andor drámai apa. A repertoárba a következő operák vannak felvéve: „Parasztbecsület”, „Bajjázó”, „Ilka”, Remete esengettyűje.

— **Sorshuzás.** F. hó 10-én huzták a „ezinkus”-t a kézdi sorozó járás I. korosztályu védköteles ifjai. A sorsot ezuttal nagy részben jól táplált községi bírák képviselték, mivel a védkötelesek legnagyobb részben nem tartották szükségesnek a sorsot sajátkezűleg próbára tenni. A mostani sorozási rendszer szerint különben a „ezinkus-huzás”, mely hajdan oly fontos aktus volt, jelentőségét nagy részben elvesztette.

— **Statisztika.** Kézdi-Vásárhely város nagy piaci forgalmáról teszték tanúságot az alábbi adatok. Az 1893. évben a kézdívásárhelyi barompia-czra eladás végett behajtatott összesen 23,216 drb állat, ebből eladott 8645 darab.

— **Piaci rendszert.** Többször volt szó arról, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az alispáni hivatal azon határozatát, amely szerint a Kézdi-Vásárhelyre vásárra bejövő szekerek tartoznak árúkat lerakni s azután a vendéglők udvarára, vagy a város által megjelölendő megálló helyre távozni. Ezen határozat jogerőre emelkedvén, a városi képviselő-testület e határozat végrehajtásának ideiglenes felfüggesztését kérte, míg alkalmas megálló-helyről gondoskodhatik. A megye alispánja ezen kérészt méltányolva, 1894. május 1-ig időhatalást adott. Ezen nap-tól kezdve a miniszteri rendelet érvénybe lép.

— **Farsang** lévén, a rendőrség engedélyt adott az alarezos körmonek tartására, nem akarván akadályozni a farsangi tréfákat mindaddig, míg azok törvényes korlátok között

mozognak; azonban az engedély csak oly feltétel alatt adatott ki, hogy minden csoport vagy egyes ember csak előzetesen kikért engedély mellett jelenhet meg nyilvános helyen alarezezal s mihelyt ezen farsangi tréfák a közbiztonságot s a közcsendet veszélyeztetik, az engedély azonnal meg fog vonatni. Ezt a közönségnek tudomására hoztuk s egyuttal felhívjuk, hogy ha az alarezos csoportok valahol közrendellenes magaviseletet tanusítanak, azonnal tegyen a rendőrhatalóságnál jelentést.

— **Büvészeti előadást** tartott mult esütörtökön Stampfl Gusztáv magyar bűvész. Általában elég érdekesnek tartjuk mutatványait arra nézve, hogy foglalkozunk vele, mivel azok messze túlszárnyalják azon produkeciókat, miket vidéki bűvészek-től láttunk. Közönség gyér számmal jelentkezett. Vasárnap az előadás ismételtetni fog, s mi ajánljuk a közönség szíves figyelmébe.

— **A királyné Madeira szigetén.** Mult hó 23-án délután érkezett Fünchalba őfelsége a magyar királyné a Greif nevű gőzösön. A királyné Hohenems grófné név alatt incognito utazik. Ő felsége már megérkezése napján gyalogsétát tett Fünchal utcaán; csak egy udvarhölgye kísértte. A következő napon nevenapját ünnepelte a királyné. Bámulatot kelt, hogy ő felsége milyen erős és edzett. A minap, csak egy hölgytől kísérve, elment gyalog „A mi boldog asszonyunk” bucsutemplomába, amely 900 méter magasságban, roppant meredek ut végén épült.

— **Igricz-maradvány a Bihar-hegységen.** Az „Aranyosvidék” f. é. első számának néprajzi rovatában Dr. Jankó János ethnografustól egy érdekes irodalomtörténelmi, néprajzi feljegyzés van. Dr. Jankó ugyanis miniszteri kiküldetésében a milleniumra tanulmányozza az erdélyi építkezéseket. A kalotaszegi, bihari és torda-aranyosmegyei tanulmányát közli a Tordán megjelenő nevezett heti lapban. Cikksorozatában említi, hogy Szkerisorán, Vidrán és Nyágra községekben igriczekre akadt, mely szláv szóval a XIII. század magyar hegedőseit neveztek. Sem esimpolya, sem cimbalom nem igriczkészés — így szól. Az igricz hegedűn, kis bőgőn, furulyán és klarinéton játszik. Zenéjét — hacsak nem táncdarabot huz — énekek kíséri, melyet a hálgatóság karban ismételt utána; ha táncdarabot játszik, egész testével adja a taktust, ha népdalt, akkor elkomolyodik, nem gesztikulál. Megvannak e vidéken a kalákák. (Clacá szintén szláv szó). Honnan vette ez a románság az ősmagyar igriczeket, honnan a székely kalákát, honnan a székely kaput, honnan tiszta magyar családneveit? — kérdi Dr. Jankó. Ha — amint mondják — a Bihar keleti oldalán élő románok előladosodott székelyek, akkor a nyugati oldalon élők előladosodott magyarok.

— **Sztrájk Kézdi-Vásárhelyt.** Mindenünk volt eddig, mivel egy város birni szokott, csak sztrájkoló munkásaink nem voltak, s most ebből is van 8 darab és pedig négy férfi és négy nő. Ezek a szeméttakarítók, kik pnteken délután seprűkkel és lapátokkal felfegyverkezve megjelenvén a rendőrkapitányi hivatalban, kijelentették, hogy ha bérüket testenként és személyekint 2—2 koronával fel

nem emelik, ők a nemes várost nem szolgálják. A félelmes had szónívője egy szapora beszédű asszonyi személy vala, ki is szép szavakban kifejtette, hogy az utcáseprők társadalmi helyzete igen nyomorult s kerekén 2—2 korona havibér felemelés szükséges a boldoguláshoz, mely kérésük ha megtagadtatik, ők hajlandók állásukat és az ezzel járó eszközöket, u. m. seprüket s lapátokat a lakosság rendelkezésére bocsátani. A rendőrkapitány igen határozottan körvonalazta, hogy mindnyájukat a dutyiba rakatja, ha elvállalt kötelezettségüknek eleget nem tesznek, mert mivelhogy rendnek muszáj lenni. S ezzel a sztrájk első felvonása véget ért. Az eset különben a városban nagy izgalmat nem keltett.

— **A kézdivásárhelyi olvasóegylet** javára 1893. decz. 30-án tartott estélyi alkalmával felűfizettek: Gillyén Árpád százados 3 frt, Ponory Sándor törvényszéki elnök 2 frt 50 kr, Molnár Józsiás orsz. képviselő, K. Császár József, ifj. Jakab István 2—2 frt; br. Szentkereszty Stephanie, br. Szentkereszty Iréne, Székely Jánosné, dr. Szaecsvay Gyula, Kökössy Károlyné, Tóth Lászlóné, Szabó Mózesné, id. Tóth Istvánné, ifj. Tóth Istvánné, Tóth Lajos, Benkő Sándor, Császár Lukács, Benkő Béla, Jancsó Dénesné, Balázs Márton, Erdélyi Károly, ifj. Kovács János, Jancsó Mózes, Balogh Gyula, dr. Sinkovits Aurél, Wertán István, Kovács Lajos, Török Bálint, Dobál Lajos, Vajda Zsigmond, Balázs Károly, dr. Sinkovits Ottó, dr. Szentpétery Bálint, Szentpétery Mariska, Fejér Antal, Kiss Lajos, Spitzer Dávid, 1—1 frtot; Kovács István pap, Nagy Károly igazg. dr. Szini Gyula, Máthé Albert, Dézsi Bálint, Benkő István, ifj. Jancsó Mózes, Hegyesi Alajos, Gaál István, Benkő Pál, egy társaság, Welreiter János, ifj. Jancsó Mózes nyomd., Bándy István, Pongrácz János, Jancsó Mózes, Császár Pál, Bándi Imréné, Balogh János, Györbíró Lajosné, Kovács Tivadar, Kupán József, Gábor Péter, Török Sándor, Kovács József gyógyszerész, Dávid Gyula, Balogh Vendelné, Jan-

esó Gyula, Blatt Mihály 50—50 kr; Szotyori Dániel, Benkő Lajos, Fülöp Józsiás 30—30 kr; Nagy József 20 krt. Fogadják a nemes szívű adakozók ez uton is őszinte köszönetüket. A rendező bizottság.

— **Rövid hírek.** Jókai jubileumi ajándékait a nemzeti muzeumban ki fogják állítani. — Alkér Gusztáv, Budapest egyik alpolgármestere, hétfőn éjjel meghalt. — Három mázsa dinamitot találtak hirszerint Miskolcra az Ávas-hegy egyik pinczejében. — Gyilkosságot követett el Ujpesten Makó László s a büntetés elől öngyilkossággal menekült meg. — Végzetes tréfa. Ujpesten egy fiatal ember egy szép fiatal leánynak a háta mögé lopózva, hirtelen befogta a szemét, mire a leány úgy megijedt, hogy egy kiáltás után halva rogyott össze. — Kivégzés. Pécsen szerdán reggel végezték ki Berdin György pinczéért rablógylósság miatt. — Országos szociálista gyűlés lesz pünkösdkor Budapesten. — Református egyetem felállítására indítottak mozgalmat Debreczen intéző körei.

#### Farsangi naptár.

Január 20-án a Stephanie menedékház álarozos bálja.

Január 21-én az ev. ref. egyház polgárbálja.

Január 27-én a kereskedő ifjuság elite-bálja.

Január 28-án a róm. kath. leányiskola bálja.

Február 3-án az Erzsébet árva-leány-nevelő intézet álarozos bálja.

Február 4-én az önkéntes tűzoltóegyesület bálja.

Február 6-án (hushagyó kedden) a k.-vásárhelyi jótékony nőegylet bálja.

#### Hivatalos rész.

(A háromszékvármegyei hivatalos értesítőből.)

Az ujoneozás Háromszékvármegyében az 1894-ik évre a következő utazási és működési tervszerint fog végbemenni:

Miklósvári járás (Nagyajta) márcz. 27. és 29. Az állításkötelesek száma 405. I. koroszt. 195, II. 115, III. 95. Sepsiszentgyörgyi járás: márcz. 30. Az állításkötelesek száma 111. I. oszt. 52, II. 34, III. 25.

Sepsi járás (Sepsi-Szentgyörgy): márcz. 31., ápril 2., 3., 4., 5. Állításkötelesek száma 730. I. o. 320, II. 210, III. 200.

Orbai járás (Kovácsna): ápril 7., 9., 10. Állításkötelesek száma 457. I. o. 205, II. 129, III. 123.

Kézdi-Vásárhelyi járás: ápril 12. Állításkötelesek száma 94. I. o. 58, II. 23, III. 13.

Kézdi járás (Kézdi-Vásárhely): ápril 13., 14., 16., 17., 18. Állításkötelesek száma 876. I. o. 381, II. 281, III. 214.

Bereczk-sósmezői román járás (K.-Vásárhely): ápril 19. Állításkötelesek száma 99. I. o. 36, II. 36, III. 27.

#### 84-ik közlemény

A kézdivásárhelyi munkaképtelen öregek "Stephanie" menedékháza részére élelmezési szükségleteinek részbeni fedezésére 1893 év őszén tett szives adományokról.

Ponory Sándorné 1 f. Pénzügyi szakasz 50 kr, Vajna Dénesné 40 kr, Nagy Dénes 80 kr, Mátyus László 20 kr, ifj. Jancsó Mózes 40 kr, Császár Dénes 10 kr, Wertán István 20 kr, Császár Gergely 40 kr, Dávid Gyula 10 kr, ifj. Jakab István 50 kr, Csutak László 20 kr, Goczman Jánosné 20 kr, Pap Adolfné 30 kr, Mágóri Sándor 20 kr, Szabó Albert 40 kr, Wertán testvérek 30 kr, Jancsó Samu 30 kr, Mágóri Bálint 30 kr, öz. Kovács István 10 kr, Kovács Daniné 30 kr, Erdő István 10 kr, Balogh Mózes 10 kr, Benkő Sándor 1 f. Pánczél Noé 53 kr, Fejér Mihály 10 kr, Kupán Balázs 40 kr, id. Szőcs Jánosné 30 kr, Molnár Károly 10 kr, Nagy Dániel 10 kr, Sükös Károlyné 30 kr, Kis Jenő 20 kr, Mazinger Józsefné 20 kr, N. N. 20 kr, Dézsi Dániel 20 kr, Szotyori Dániel 20 kr, Molnár G. 10 kr, Bertalan Józsefné 2 veka, id. Kupán Istvánné fél hl., Jancsó Rebeka 2 v., Kovácsy Bálintné 1 v., öz. Pap Andrásné 1 v., Jancsó Dani 1 v., Séra Imre 1 hl., Jancsó Lajos 1 v., Kovács István 2 v. pityóka, Dézsi Bálintné 20 lit. rozs, id. Császár Pálné 4 kupa, Kökössy Károlyné 4 ku., Kovács Dánielné 4 k., Müller Józsefné 2 lit., Benkő Ámália 4 k., Jancsó Dánielné 3 lit., öz. Szőcs Sámuelné 2 lit., Zsögöny Medárdné 2 lit. paszuly, Császár Pál 1 rud szappan, öz. Tóth Lászlóné 1 kl. rizs, 1/8 kl. bors, Szabó Mózes 20 lit. rozs, ifj. Dávid István 3 drb. kendő, Császár Lukács 2 lit. petroleum, Benkő Gyuláné 10 lit. eczet, Nagy Ferenczné 5 lit. eczet, Vargha Vilma 3 lit. eczet, Jancsó Mózesné 10 lit. eczet, fél hl. pityóka, Különte Mózesné 1 lit. zsír, Sebők József 2 kupa tej, Dávid Antal 1 kendő téli, Czetz Márton 1 kendő, ifj. Benkő Pálné 20 lit. rozs, Jancsó Béla fél kupa zsír, Szőcs János 1 lit. zsír, Szőcs Mózesné keresk. élelmezési pótlás 5 frt. Fogadják a jótékony adakozók a szegény

munkaképtelen öregek nevében kifejezett hálás köszönetünket.

K.-Vásárhely, 1894. decz. 30.

Br. Szentkereszty Stephanie

Vajna Károly  
jegyző.

#### PIACZI ÁRAK.

**Kézdi-Vásárhely,** jan. 11. Buza (tisztá) (métermázsánként) 7.06. Buza (közepes) 6.82. Rozs 4.32. Arpa 5.60. Törökbuza 5.65. Zab 5.25. Borsó 6.—. Lenese 15.—. Fuszulyka 5.—. Köleskása 10.—. Burgonya 1.60. Marha hus kilogrammja —.44. juhhus —.24 Sertéshus —.48.

**Baromvásár** jan. 11-én. Felhajtott 60 db szarvasmarha, 7 db borju, 12 drb ló. Eladatott 22 drb szarvasmarha, 3 drb borju, 4 drb ló. Árak: Ökör párja 250—300 frtig. Borjas tehénnek 50—90 frtig. Vágni való borjunak 20—28 frtig. Lónak párja 180—220 frt.

**Sertésvásár** jan. 13. Felhajtott 85 drb. Eladatott 42 drb.

**Sepsi-Szentgyörgy,** jan. 1. Buza (tisztá) hektoliterenként 6.—. Buza (közepes) 5.50. Rozs 3.40. Arpa 4.—. Törökbuza 4.20. Zab 2.40. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 8.—. Burgonya 1.—. Marhahus kilogrammja —.46. Sertéshus —.44.

**Csik-Szereda,** jan. 4. Buza (tisztá) hektoliterenként 6.75. Közepes 5.—. Rozs 3.59. Arpa 4.—. Törökbuza 3.80. Zab 2.80. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 14.—. Burgonya 1.—. Marhahus (kilogrammonként) —.44. Sertéshus —.44. Berbéshus —. Ökör párja 380 —. Tehén párja 130.—.

**Budapest,** jan. 4. Buza bántási 7.20. 7.60. Tiszavidéki 7.25—7.60. Pestvidéki 7.45—7.15. Fehérmegyei 7.30—7.65. Bácskai 7.40—7.70. Rozs 5.65—5.80. Zab 6.70—6.90. Törökbuza bántási 4.70—4.80. Másnemű 4.95 5.—.

#### Gabna-árak a budapesti tőzsdén

1893. jan. 11.

(Mindig a legjobb minőség számítottak.)

| A termény neve      | Ára métermázsánként |    |
|---------------------|---------------------|----|
|                     | frt                 | kr |
| Buza . . . . .      | 7                   | 45 |
| Rozs . . . . .      | 5                   | 75 |
| Törökbuza . . . . . | 5                   | 35 |
| Arpa . . . . .      | 6                   | 50 |
| Zab . . . . .       | 7                   | 20 |
| Lóhere . . . . .    | —                   | —  |

## Nyomtatványraktár

ügyvéd urak, községi  
előljáró urak és ma-  
gánosok részére.

**Írószerek,**  
IRODAI és  
LEVÉLPAPIROK,  
TENTÁK  
nagy választékban.

## IFJ. JANCsó MÓZES

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Ajánlja új gyorsajtókkal és divatos betűkkel gazdagon fölszerelt könyvnyomdáját a mélyen tisztelt közönség nagybecsű figyelmébe.

**Székely Híradó | Székelyföld**

czimű lapok kiadóhivatala.

Mindennemű  
táblázatos munkák,  
névjegyek,  
vigalmi meghívók,  
üzleti  
és más alkalmi nyom-  
tatványok  
igen diszes kivitelben,  
gyorsan és jutányos áron  
készíttetnek el.